

Andreea Nanu

Timpul splendorii

roman

Prefață de
Christian Crăciun

E I K O N

2016

Prolog

— Bach, nu pot să dorm...
— Prea multă lumină în camera de oaspeți?
— Nu, întunericul e de vină!
— Bunul meu conte, dimpotrivă, obscuritatea ajută...

— ... Ai să râzi, dar noaptea îmi ascute simțurile, observ detalii care îmi scapă chiar și ziua în amiaza mare! Nu-i de mirare că insomnia mă chinuiește, mai ceva ca un demon! Îmi vin în minte tot felul de gânduri... Alungă-mi-le cu ceva, sau măcar dacă le-ai putea îmblânzi, ți-aș fi recunoscător fie și numai pentru asta.

— Orice îmi veți cere, conte!
— Compune-mi o muzică liniștită... ca Aria pe care am ascultat-o zilele trecute.

— M-aș putea gândi la variațiuni pe aceeași temă.
— Da, fii bun... Variațiuni pentru Goldberg...
— A făcut progrese de când l-ați adus în Leipzig. O virtuozitate rar întâlnită la cineva așa tânăr. Mă face să mă întreb, dragă conte, ce zace oare în spatele minții lui de adolescent. De unde o sensibilitate atât de matură?

— Mă bucur că spui asta... Îmi fac speranțe mari pentru el. Parcă mai ieri l-am cunoscut. Fusesem invitat în casa părinților lui, oameni cumsecade cu ceva sânge nobil. Acum vreo cinci ani, la Gdansk, în

septembrie 1737; îmi amintesc bine toamna aceea din pricina noroaielor care m-au pus la grea încercare... Mi-a cântat un vals destul de cuminte care îngâna cumva privirea lui visătoare. Însă mai mult decât muzica, mâinile lui mi-au atras atenția... Atingea clapele pianului cu atâta ușurință încât privindu-l, am întrezărit într-o clipă tot ce ar fi putut deveni. Simțeam, în același timp, că ceva înlăuntrul meu începe să se vindece.

- Suferiți de vreo boală?
- Doctorii spun că nu. Dar eu sufăr, pur și simplu.
- Trebuie să fie un motiv.
- Dacă există, e bine ascuns. *Timpul...* timpul, dragul meu Bach, nu mai am răbdare cu el, nici el cu mine... Te rog, grăbește-te, scrie-mi acele variațiuni pentru Goldberg!

*

*

*

... *Leipzig. Septembrie 1742.* Undeva la marginea Turingiei, pe un drum abia zvântat de ploile din ajun, un pelerin ar fi putut să vadă de departe caleașca deschisă în care ambasadorul Rusiei în Saxonia călătorește mai bine de cinci zile. Pornise din Dresda spre Leipzig, bucuros la gândul că avea să-și reîntâlnească prietenul, pe Johann Sebastian Bach care, în mansarda casei din Hillerstraße tocmai se trezea în prima dimineață de toamnă, aceeași în care contele Hermann Karl von Keyserling își anunțase sosirea. Da, zâmbi ca pentru sine contele, până la urmă politica și muzica au ceva în comun. Dacă n-ar fi avut relații la curtea saxonă catolică din Dresda, cu siguranță nu l-ar fi putut

ajuta pe Bach să rămână capelmaistru în Leipzig... Contele privea spre pădurea întunecoasă a Turingiei, al cărei frunziș generos se topea în nuanțe de aramă și purpură sub soarele palid... Nu-i plăcea toamna fiindcă îi sporea metehnele, mai ales insomnia pe care nici poțiunile apotecarului Wilhelmsohn nu fuseseră în stare să le alunge. Poate doar muzica lui Bach. Trecuse destulă vreme de la ultima lor întâlnire, avusese timp să-și țină promisiunea. Și Goldberg... acum trebuie să fi împlinit douăzeci de ani, un adolescent în toată puterea cuvântului, cu personalitate cizelată și purtări alese și, pe deasupra, cu darul minunat al muzicii de care contele fusese nevoit să se lipsească în tot acest timp... Da, războaiele și îndatoririle la curtea imperială nu iertau nimic. Și mai presus de toate, timpul... *De ce nu vă împăcați?* Apotecarul era un personaj glumeț, un cărturar care nu se limita la simpla cunoaștere a plantelor, delectându-se în nopțile cu lună în care nu putea să doarmă cu cercetarea astrelor și a zodiilor pe care le privea îndelung printr-o lunetă confecționată din sticlă adusă de la Murano. La el căutase contele un remediu pentru insomnie. Era vorba, firește, despre eterna luptă a omului cu timpul. Da, știa că avea să vină o vreme când el, cel mai nerăbdător dintre pământeni, ar fi trebuit să dea la pace cu anii, să-și domolească pornirile, să pună pavăză gândurilor și intrigilor care-i alungau liniștea. *Insomnia e un joc cu timpul*, îi spusese apotecarul; unul periculos, ca orice luptă în care omul se avântă orbește deși știe că puterile lui sunt limitate. *Nu mai încerca să-l păcălești, te va ajunge din urmă, așa că mai bine ar fi să vă reconciliați de pe acum...* Contele Keyserling își privi în tăcere mâinile

cu degete lungi și noduroase, pe jumătate acoperite de marginile brodate ale cămășii de mătase. Îmbătrânise. Nu era cale de întoarcere. Și de jur împrejur, oriunde priveai cu ochii, numai toamnă ca o nesfârșită tristețe, uneori candidă alteori furioasă, cu reflexii de rubin, de ametist și purpură stacojie, variațiuni vegetale lucrate în filigran de o mână celestă, ca tot atâtea arpegii sufletești care, uneori, își găseau un strop de armonie. Doar atunci se liniștea, cu toate că insomniile continuau să-l bântuie. Poate nici nu era de mirare, de vreme ce slujise trei țarine începând cu Anna, apoi Elisabeta urmată de însăși Ecaterina cea mare a Rusiei; supraviețuise altor două asasinate sângeroase, cele în care țarii Petru al III-lea și Ivan al IV-lea își găsiseră sfârșitul. Și cu toate că anul 1741 îi adusese bătrânului Keyserling, duce de Curlanda și Semigalia, cinstea de a fi numit conte imperial, moartea țarinei Anna, cea căreia obișnuise să-i spună afectuos *mica mea ducesă*, îl îndurerase. Țarina Elisabeta îl trimisese în Saxonia ca ambasador. Cu toate că disputele politice îl plictiseau, găsisese cu cale să-și folosească influența pe lângă curtea catolică din Dresda pentru a ajuta un protestant să fie numit capelmaistru la curte. *Cum îl cheamă pe protejatul dumneavoastră? Johann Sebastian Bach*. Nu fusese simplu, dar contele considera că merită ori-când să-ți pui eforturile în slujba frumosului. I-ar fi plăcut mai degrabă să fie un mecena, un patron al artelor decât diplomat în apele tulburi ale vremilor pe care le trăia. Dar cel mai greu îi era să ajungă la capătul acestei toamne care părea să nu se mai termine, cu ploile ei reci și cu vânturile capricioase care făceau cețurile să coboare în cohorte negre și pâcloase

dinspre pădurile Turingiei, de parcă ar fi fost triburile înzăuate ale invadatorilor germani, bravii cruciați al căror descendent era și al căror sânge îi pulsa în vine ca un cântec vechi... *Oprește, ei, ți-am poruncit să oprești!*... Conte levi cu bastonul aurit a cărui montură purta însemnele ducesei Anna de Curlanda, fiica lui Petru cel Mare și crucea aurită a ordinului Sfântul Andrei pe care tot ea, ducea inimii lui, i-o dăruise ca să-i răsplătească fidelitatea. Ajunseră la marginea unui râu, probabil un firicel desprins din Hasel, care curgea liniștit strecurându-se ca un șarpe argintiu pe sub trunchiul putrezit al unui stejar uscat. Apa râului pulsa din loc în loc, făcând să salte purpura frunzelor uscate, așternute în strat gros pe deasupra. Se plimbă puțin cât să se dezmoștească, respirând aerul rece și înmiresmat, ca un vin înăsprit. Toamna dădea semne de nerăbdare, avea să fie poate mai aprigă decât cele de dinaintea ei, dar cu toate astea îi recunoștea liniștea adânc-amăruie care urca parcă de undeva din măruntaiele pământului până la suprafața ierbii arse de brumă... Vizitiul profită de răgazul neașteptat ca să adape caii. Animalele obosite după atâta drum se năpustiră cu nărrile fremătând în pânza străvezie a râului, tulburându-l. Nu doar apa ci și gândurile contelui se tulburară, motiv pentru care acesta nu întârzie să-și arate nemulțumirea. Se retrase la umbră, ștergându-și fruntea de sudoare. Își simțea corpul măcinat de febra drumului, voia să fie singur. În depărtare zărea deja culmile crenelate ale Leipzigului și, cu puțină fantezie ar fi putut chiar să ghicească străduța de lângă Școala Sfântul Thomas unde Bach, în mansarda lui mângâiată de crengile arțărilor, compunea *Variațiunile Goldberg*.

Asfințitul cobora în frunzișul copacilor, încolăcindu-se printre ramurile goale, aruncând umbre piezișe de-a lungul drumului. Urcă în trăsură, făcând arcurile să tremure sub povara trupului greoi; ar fi putut la fel de bine să fie greutatea cugetului chinuit de insomnie, plumbul nopților furate de strania melancolie care-l stăpânea. Uneori i se abandona cu voluptate, alteori se luptau încrâncenat, ca Iacob cu Îngerul. Cine știe dacă, și mai ales când, lupta asta s-ar fi putut sfârși... Pornește, vreau să ajungem în oraș înainte de lăsarea întinericului!